

Brno 28. června 2010

Deset let mezinárodních osvojení v České republice

Tisková zpráva Úřadu pro mezinárodní právní ochranu dětí k deseti letům aplikace haagské Úmluvy o ochraně dětí a spolupráci s mezinárodním osvojením

V červnu 2010 uplynulo 10 let ode dne, kdy pro Českou republiku vstoupila v platnost haagská Úmluva o ochraně dětí a spolupráci s mezinárodním osvojením.

Tato úmluva byla vypracována Haagskou konferencí mezinárodního práva soukromého a byla přijata v Haagu dne 29. 5. 1993. K dnešnímu dni platí úmluva pro osmdesát jeden smluvní stát ze všech kontinentů světa. Cílem úmluvy je nalezení rodiny pro dítě, pro něž se nepodaří nalézt vhodnou rodinu ve státě jeho původu.

Úmluva vytvořila systém, který zaručuje, aby se mezinárodní osvojení uskutečnilo v nejlepším zájmu dítěte, vytvořila systém spolupráce mezi smluvními státy zajišťující, aby se předcházelo únosům, prodeji a obchodování s dětmi, a zabezpečila systém uznávání osvojení uskutečněných v souladu s úmluvou.

Úřad pro mezinárodní právní ochranu dětí (dále jen Úřad) se stal ústředním orgánem České republiky pro mezinárodní osvojení. Za 10 let uvedené činnosti se úřadu podařilo nalézt rodinu pro 320 dětí z České republiky. Děti našly nový domov nejprve v Dánsku, Německu, Itálii a Švédsku, v menším počtu případů i v dalších státech.

Proces mezinárodního osvojení doznal také určitého vývoje; postupně dochází ke zpevnění požadavků na zahraniční adopteře o osvojení, zejména pokud jde o jejich sociální poměry a psychologický profil. V roce 2009 byl zřízen Poradní sbor Úřadu pro mezinárodní osvojení, který se podílí na výběru nejvhodnějších budoucích osvojitelů pro každé dítě. Členy poradního sboru jsou kromě zástupce Úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí také další odborníci. V poradním sboru jsou zastoupeny profese právníka, psychologa, lékaře i sociálního pracovníka. Od dubna 2010 se podrobnosti procesu mezinárodních adoptí řídí novým metodickým doporučením Úřadu.

Činnost Úřadu v jednotlivých případech končí svěřením dítěte do péče budoucích osvojitelů. I poté Úřad vyžaduje tzv. vývojové zprávy o dětech. Za dobu 4 let od přemístění dítěte obdrží 9 podrobných zpráv o tom, jak dítě v nové rodině prospívá v etně aktuálních zdravotních zpráv a fotodokumentace.

V poslední době se zvyšuje i zájem českých adopterů o osvojení dětí z ciziny. Úřad se již v minulosti snažil navázat spolupráci se signatářskými státy, které by přicházely v úvahu jako státy původu pro děti osvojované českým adopterem. Reakce států nejsou příliš optimistické, přesto Úřad nadále pracuje na navázání hlubší spolupráce. Mezi existující problémy patří zejména finanční náročnost mezinárodní adoptce, kdy Úřad vykonává svou činnost zcela zdarma. Vzniká tedy náklad spojených s činností orgánů v cizině (překlady dokumentů, náklady na cestování a pobyt do země původu, poplatky tamním orgánům a organizacím, výlohy advokáta, platby za tlumočení apod.). Tyto náklady se pohybují v řádech statisíců korun a jdou k dítěti adopterem. Další ztížení okolností je rozličnost a specifická povaha požadavků různých států na adopteře z České republiky.